

MUNCA ÎN IMAGINEA PRESEI COMUNISTE

WORK IN THE IMAGE OF THE COMMUNIST PRESS

TRAVAILLER À L'IMAGE DE LA PRESSE COMMUNISTE

Leonard – Mihail RĂDULESCU¹

Rezumat: Studiul de față își propune să ilustreze modalitățile prin care munca era elogiată în presa comunistă. Pornind de la sursele vremii, anume ziare, almanahuri, reviste, am încercat să redau imaginea pe care Partidul Muncitoresc, respectiv Partidul Comunist dorea să o expună prin intermediul mass-media disponibilă la vremea respectivă. În studiu se regăsește o analiză calitativă a articolelor precum și o interpretare a acestora în funcție de standardele vremii și ceea ce se dorea a fi expus. Am utilizat atât surse din Republica Populară Română cât și din Republica Socialistă pentru a se vedea diferențele de doctrină dintre cele două perioade și evoluția presei, respectiv rolul ei ca instrument propagandistic. Articolul expune și o analiză cantitativă realizată pe câteva numere ale Revistei Cutezătorii, pentru a oferi și o fațetă statistică asupra nivelului de informației și calității ei, în raport cu influența partidului și a oficialilor statului. Analiza cantitativă de presă este succedată de o interpretare în funcție de rezultatul calculului, practic o analiză a articolelor conform conținutului, totul spre a putea servi la o contextualizare a perioadei respective.

Cuvinte cheie: ziare, reviste, muncă, Scânteia, Cutezătorii, comunism

Abstract: The present study aims to illustrate the ways in which work was praised in the communist press. Starting from the sources of the time, namely newspapers, almanacs, magazines, I tried to reproduce the image that the Worker Party, respectively the Communist Party wanted to expose through the media available at that time. The study includes a qualitative analysis of the articles as well as an interpretation of them according to weather standards and what was intended to be exposed. I used both sources from the Romanian People's Republic and from the Socialist Republic to see the differences in doctrine between the two periods and the evolution of the press, respectively its role as a propaganda tool. The article also presents a quantitative analysis carried out on several issues of Cutezătorii Magazine, in order to provide a statistical facet on the level of information and its quality, in relation to the influence of the party and state officials. The quantitative press analysis is followed by an interpretation based on the result of the calculation, practically an analysis of the articles according to the content, all in order to be able to serve a contextualization of the respective period.

Keywords: newspapers, magazines, work, Scânteii, Cutezătorii, communism.

Résumé: Cette étude a le but d'illustrer les modalités par lesquelles le travail était glorifié dans la presse communiste. À partir des sources de ce temps-là, par exemple des journaux, des almanachs, des revues, j'ai essayé de présenter l'image que le Parti des travailleurs, c'est-à-dire le Parti Communiste, voulait exposer par les médias disponibles à cette période-là. Cette étude-ci contient une analyse qualitative des articles et leur interprétation en fonction des normes de ce temps-là et en fonction de ce que les communistes désiraient être exposé. J'ai utilisé des sources qui proviennent de la République

---

¹ Student al Facultății de Istorie din București.

Populaire Roumaine, mais aussi des sources de la République Socialiste pour voir les différences en ce qui concerne la doctrine de ces deux périodes et l'évolution de la presse, respectivement son rôle d'instrument de propagande. Cet article-ci contient aussi une analyse quantitative qui a eu comme sources quelques numéros de la revue Cutezătorii (Les audacieux), analyse réalisée pour illustrer l'aspect statistique, en ce qui concerne le niveau d'information et sa qualité par rapport à l'influence du parti et des personnes officielles de l'état. L'analyse quantitative de presse est suivie d'une interprétation du résultat du calcul, en fait, une analyse des articles selon leurs contenus, tout servant à une contextualisation de cette période-là.

Mots clés: les journaux, les magazines, l'oeuvre, Scânteia, Cutezătorii, comunisme.

Presa a fost apreciată de către comuniști ca fiind cel mai bun instrument de răspândire a ideilor comuniste în rândul populației, însuși I.V. Lenin afirmând că „Un ziar nu este numai un propagandist colectiv și un agitator colectiv, ci este și un organizator colectiv”², „trebuie să transformăm presa, și o vom face, [...] într-un instrument de informare a masei asupra felului în care trebuie să fie organizată munca într-un chip nou”³. Altfel spus presa trebuia să fie oglinda și îndrumătorul muncitorului spre a-l stimula să practice o activitate cât mai productivă din punct de vedere cantitativ. S-a ajuns la premiza că muncitorul este în centrul statului: „[...] în aceste condițiuni este mai mult decât oricând necesară deplina unitate de acțiune și de voință a forței conducătoare a democrației – clasa muncitoare. Proletariatul din România are nevoie de un stat major unic [...] puternic prin coeziunea lui interioară”, fragment vehiculat la un moment dat și în numerele ziarului *Scînteia* din 1948.⁴

Printre cele mai notabile subiecte care ocupă de foarte multe ori marea majoritatea a spațiului din ziar sau a revistei în cauză se regăsește „munca” și subtemele care gravitază în jurul ei. Foarte multe dintre articolele din ziare sau publicații, se legau de clasa muncitoare și realizările acesteia, unele dintre cele mai întâlnite rubrici fiind cele în care anumiți muncitori erau laudați pentru că depășiseră norma stabilită de lucru sau produseseșă peste cantitatea normală. Alte segmente dedicate laborismului, erau concentrate pe munca patriotică a tinerilor pe șantierele patriei. Până și în ziarele sau revistele desintate publicului tânăr se facea apelul la o muncă neîngrădită și productivă. După o scurtă privire asupra conținutului unui ziar *Scînteia*, articolele dedicate muncii pot fi împărțite în mai multe categorii:

1. Cele dedicate muncii agricole, care apăreau cu precădere primăvara și toamna, unde erau trecute în revistă activități desfășurate în C.A.P sau I.A.S, performanța utilajelor și calitate a muncii, precum și progresele în domeniul agricol din perioada respectivă.

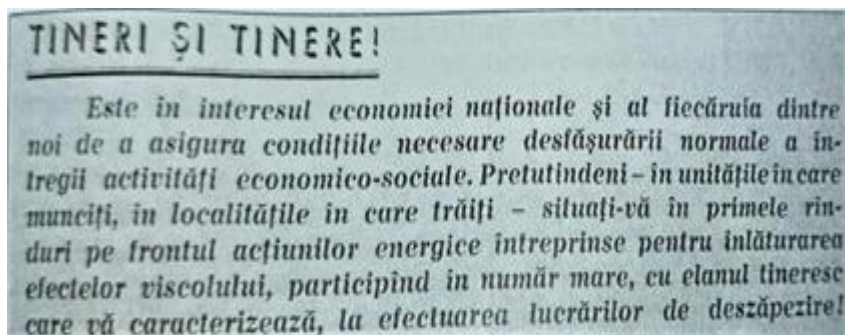
² Lenin, *apud*, Emilia Șercan, *Cultul Secretului, Mecanismele cenzurii în presa comunistă*, Iași, 2015, p.45.

³ *Ibidem*, p 46.

⁴ *Rezoluția Congresului PMR*, broșură de propagandă Editura PMR, București, 1948 pp.7-9.

2. Cele dedicate muncii din fabrici, care elogiau calitatea superioară a produselor venite din sectorul industrial, precum și activitatea sindicatelor care se ocupau de facilitarea unor condiții bune de muncă pentru angajați.
3. Cele dedicate altor tipuri de munci precum dezăpezitul, întrajutorarea oamenilor după inundații (aici de obicei se scotea în evidență rolul armatei ca forță de apărare a muncitorilor) etc.
4. Vizitele de lucru ale oficialilor din partid și medalierea personalului inspectat, lângă care se regăseau cuvintele așa zise inovatoare ale liderului.
5. Articole dedicate strict discursului patriotic al conducătorului despre importanța muncii.

Categoriile menționate erau însoțite cum am mai spus și de un muncitor model pentru fiecare dintre acestea, care era numit fruntaș, titlul acesta fiind însoțit de o medalie și o bonificație financiară modestă⁵, dar care-i oferea sentimentul că este apreciat. Apariția în presă a echipelor sau colectivelor unei întreprinderi, ar fi trebuit să-i determine pe muncitori să se simtă ca fiind indispensabili în cadrul activităților economice și în același timp oameni bine priviți în partid. Aceste articole erau însoțite de obicei de un limbaj specific compus din mai multe seturi de construcții emblematice precum: *tinerii patri*, *entuziasmul muncitoresc*, *amfiteatru al agriculturii*, *hărnicie*, *statornicie în muncă*, *în care nutrește sentimentul muncitoresc* etc.⁶ O frazeologie de acest tip, era foarte folosită mai ales când ținta respectivelor articole erau tinerii, discursul prind de la două aspecte principale: *tinerete* și *patriotism*.⁷

Fig.1 -Scânteia Tineretului, anul XLI, seria II, nr. 11076, 10 ianuarie 1985

⁵ Mihai Rădulescu, 57 ani și Valeriu Antonovici, „Munca patriotică: Control social și mobilizare în proiectul socialist” în *Represiune și control social în România comunistă, Anuarul ICCMMR, vol. V-VI, Iași, 2011, p. 231.*

⁶ Petre Cazan, 89 ani.

⁷ Valeriu Antonovici, „Munca patriotică: Control social și mobilizare în proiectul socialist” în *Represiune și control social în România comunistă, Anuarul ICCMMR, vol. V-VI, Iași, 2011, p. 231.*

ci și „funcționari sau birocrați, însoțiți de armată și sportivi”. Se poate spune că se voia dezvoltarea spiritului patriotic în rândul maselor muncitoare.

pag. 111

Munca plină de elan pentru normalizarea circulației și asigurarea aprovizionării populației

Comunicatul Consiliului de Miniștri transmis miercuri prin posturile noastre de radio a avut un puternic ecou în întreaga țară. Oamenii muncii din regiunile înzăpezite au răspuns cu înalta lor cămară comandamentelor regionale luând parte la lucrările de dezăpezire a străzilor, căilor ferate și a drumurilor.

În Capitală și în alte orașe în care a început viscolul, organizațiile de partid și sindacale din întreprinderi și instituții au mobilizat sute și sute de mii de muncitori, ingineri, tehnicieni, funcționari pentru a participa prin munca voluntară la înlăturarea umărilor viscolului. Dintr-o dată de un înalt spirit patriotic și de solidaritate, ei au reușit ca printr-o muncă organizată și unită să dezăpezescă într-un timp foarte scurt numeroase artere principale de circulație. Numai în raionul 1 Mai din Capitală au lucrat la dezăpezirea drumurilor 408 brigăzi cuprinzând circa 16.000 muncitori, tehnicieni și funcționari; în raionul Stalin au lucrat parte la lucrările de dezăpezire 14.000

funcționari din ministere și instituții precum și cetățeni din cartiere. Intre numeroase brigăzi au pornit întrecerile. Cele 50 ex-brigăzi de la Complotul „Grivița Roșie” au lucrat la dezăpezirea stațiilor, bulevardului 1 Mai și au terminat până ieri la prima cursivă de zăpadă a liniilor de la control de vedere a locomotivelor. La atelierul de timpărie al Complexului de fabrică din districtul cinceva sute de lăpți pentru curățirea zăpezii.

Un mare număr de tineri în frunte cu întregii participați la acțiunile de dezăpezire a drumurilor și căilor ferate. În regiunea Ploiești au participat la acțiunile de dezăpezire 15.000 tineri iar în regiunea Pitești 9.600.

Ca urmare a muncii eroice a oamenilor muncii, au fost dezăpezite numeroase artere de circulație, s-a asigurat funcționarea normală a liniilor telefonice și telegrafice în principalele orașe, ca și alimentarea acestora cu energie electrică. Se depun eforturi pentru intensificarea transportului lemnului de foc, prin utilizarea din plin

a tuturor mijloacelor de tracțiune locală, precum și pentru aprovizionarea cu pînă a populației orașelor.

Combaterea efectelor viscolului este urmată de faptul că în cursul nopții de 3 spre 4 februarie timpul a început să se înfrumusețască. Ieri viscolul a încetat cu desăvârșire în Capitală și întreg-aerul de regiuni ca Timișoara, Birlad, Pitești, Bacău, Hunedoara, Craiova. În orașele Galați, Bacău, Căsușca Pitești, populația, în frunte cu comișii și deputații sfaturilor populare, a reușit să dezăpezescă principalele artere de circulație. În Orașul Stalin, circulația se desfășoară normal, școlile sînt deschise, magazinele de stat și piața sînt aprovizionate normal. La Timișoara mii de cetățeni umplu sălile Teatrului de Stat și cinematografulor.

În regiunile Iasi, Bacău, Suceava, Constanța, stocurile existente de pînă și alte alimente sînt foarte cinstite.

Grupuri de muncitori, funcționari și mili-

Continuare în pag. 3-a

In cursul zilei de ieri, cetățenii Capitalei au dat un deosebit ajutor la dezăpezirea principalelor artere de circulație și la aprovizionarea cu făină a fabricilor de pînă și a brutăriilor.

In cășeu : (stînga) un grup de funcționari de la Comisia Controlului de Stat muncind voluntar la dezăpezirea unei porțiuni a bulevardului General Magheru ; (dreapta) : cetățenii contribuie la aprovizionarea cu făină a fabricii de pînă „Gh. Doja”.

Fig. 3- Scînteia, anul XXIII, nr.2888, 5 februarie 1954.

Într-un articol ca cel de mai sus sunt expuse eforturile majore pe care organizațiile muncii le-au despus pentru a-și mobiliza personalul muncitor spre a putea elibera drumurile de zăpadă. Se precizează o participare enormă la această activitate sublinindu-se faptul că în anumite locuri dezăpezirea s-a produs foarte rapid, enunțându-se și faptul că tineretul a avut și el un rol major în efortul colectiv. Astfel de articole sunt scrise cu intenția unui rol mobilizator pentru populație, vrînd să se arate cu câtă rapiditate se poate obține un succes pe calea muncii în colectiv. Printre rînduri se menționează ca nu numai muncitorii au participat la aceste eforturi de dezăpezire ci și „funcționari sau birocrați, însoțiți de armată și sportivi”. Se poate spune că se voia dezvoltarea spiritului patriotic în rândul maselor muncitoare.

neplătită, oferindu-li-se doar mâncare. Noul om comunist, fie el simplu muncitor, trebuia să muncească din „deprindere, de bunăvoie, fără a se gândi la vreo remunerație”.³ Acești stahanoviști erau în principal mineri, zidari, betonari sau lucrători în industria metalurgică.⁴ Presa portreta mai ales stahanoviști sovietici, ca exemple de luat aminte pentru clasa proletară din RPR.

Fig. 5- *Stahanoviștii sovietici deschid căi noi științei, ziarul Uzina noastră, Sâmbătă 26 August 1950*

Articolul de mai sus are în vedere să prezinte stahanovistul ca fiind muncitorul viitorului. Muncitorii stahanoviști nu numai că își însușesc în mod desăvârșit tehnica, ci și o creează. În istoria tăierii metalelor o dată importantă va rămâne anul 1948, când strungarul G. Bortkevici din Leningrad cu strungul său a tăiat metale cu o viteză nemaîntâlnită până atunci. Strungul său în mod practic făcea 150 de turații pe minut, Cum să forțezi oare cuțitul să lucreze cu viteză mare ? La soluționarea acestei probleme au muncit mult timp oameni de știință și tehnologi însemnați. Această problemă a fost însă soluționată în practică de către un muncitor stahinovist.⁵

³ G.A. Kozolov și S.P. Perușin, *Mic dicționar economic*, București, 1959, p. 314.

⁴ Petre Cazan 87 ani.

⁵ <https://amintiridincomunism.wordpress.com/2019/11/14/ce-este-stahanovismul/> (accesat la 04.12.2020)

Alte segmente ale presei doreau să ridice vigilența maselor în domeniul oricărui tip de muncă pentru a demasca sau denunța orice ieșire sau tentativă de a nu se supune atmosferei care ducea la îndeplinirea planului de producție. În unele rubrici dedicate muncii, apar eroi ai ogoarelor sau fabricilor dorind să mobilizeze muncitorul spre a-și duce la îndeplinire sarcinile de plan pe anumite ramuri. Alte subiecte tot pe temă muncitorească vizau ridicarea productivității, servind totodată ca îndreptare pentru micile cooperative și Sfaturile Populare care reprezentau punctul cel mai mic de la care pleca economia țării. Pe această cale presa dorea să inspire disciplină și consecvență în muncă, vizând cantitatea produselor nici de cum calitatea lor sau a muncii depuse pentru obținere. Pentru a nu se crea o monotonie, erau strecurate și exemple de „așa nu”, tocmai pentru a le oferi cititorilor proletari într-un mod didactic, situații în care planul nu a fost respectat, punându-se accent pe efectele devierii de la planificarea inițială. Aceste episoade subliniau dorința statului ca muncitorii lui să practice o muncă dreaptă conformă cu cerințele date.

Fig. 6- Almanahul Gospodăriei Meștesugărești, 1955, supliment Scînteia 13.12.1954, p. 45, 48

Alți eroi ai muncii care și-au făcut loc în spațiile gazetelor vremii, au fost ceferiștii, care au devenit „zei ai mitologiei comuniste” după eroicele lupte date de aceștia la atelierele Grvița. Precum stahanoviștii, și ei erau priviți ca niște oameni

solemni, dedicați sarcinilor pe care trebuiau să le ducă la îndeplinire chiar și cu prețul vieții lor. În anumite ziare se regăseau povestite fragmente de netațiuni sau dialoguri legate de evenimente din 1933 de la atelierele Grivița, încercând să-l pună pe ceferist într-o lumină eroică, oferindu-l drept model de urmat.

În 1960 în urma congresului PMR, s-a subliniat rolul mobilizator al presei în rândul oamenilor muncii, totuși situația se va schimba. De la o presă nediversificată cu teme monotone se va face un pas către teme mai complexe, din domeniul muncii enumerând: *construcția de noi locuințe, educația tinerei generații, justiția, ritmul producției și întrecerile pe ramură ș.a.*⁶ Spre deosebire de articolele plictisitoare, în care se elogiau progresele mărețe și se etala munca dusă de alte state socialiste, anii '60 au adus schimbări majore. Deoarece industrializarea, colectivizarea și electrificarea au schimbat societatea, conducerea țării a ajuns la ideea că era nevoie de un alt discurs politic, deoarece oamenii avansaseră și ei în urma schimbărilor petrecute.⁷ În intervalul 1960-1968, presa a cunoscut o perioadă de liberalizare, crescând însemnat numărul articolelor de divertisment și lăsându-se în urmă rigurozitatea și monotonia articolelor din anii '50. Într-adevăr în perioada menționată mai devreme nu s-a discutat atât de mult despre muncă în mass-media. Totuși se vor pune bazele unor noi interpretări ale cultului muncii. Se milita pentru o muncă perfectă, o dezvoltare multilaterală, muncitorii axați pe îndeplinirea planurilor de stat, toate acestea sub controlul partidului care ar fi facilitat îndeplinirea acestor planuri prin învățăturile sale.

Fig. 7- *Scînteia*, anul XXIII, nr. 2892, 10 februarie 1954

⁶ Mioara Anton, „Cotidianul comunist în anchetele ziarului „Scînteia”. Lipsuri mărunte și fapte diverse”, în *Studii și materiale de istorie contemporană, București, 2017, p. 130.*

⁷ *Ibidem*, p. 131.

După 1968, direcției de la începutul anilor 60 i se conferă o completare naționalistă, ce era cunoscut odata ca munca stahanovistă, a fost înlocuită cu munca patriotică, totul trebuind să fie dedicat țării și poporului. Începutul anilor '70, sub influența tezelor din iulie, munca apare în toate locurile ca fiind una patriotică, sublinindu-se caracterul ei național, dorindu-se a fi practică în special de tineri. Presa va prezenta astfel, foarte multe episoade din cadrul mai multor activități unde sunt implicați în special șoimii patriei, pionierii, studenți sau uteciștii. S-a ajuns la ideea că se poate învăța prin și pentru muncă, practic viața era dedicată muncii.⁸

Fig. 8- „Viitorul începe azi”, Cutezătorii Aul VII, Nr 296, 21/24 mai 1973

⁸ Valeriu Antonovici, „Munca patriotică: Control social și mobilizare în proiectul socialist” în *Represiune și control social în România comunistă, Anuarul ICCMMR, vol. V-VI, Iași, 2011, p. 233.*

Fig. 9- *Cutezătorii*, anul VII, Nr 292 17/26 aprilie 1973

După cum se poate observa, anii '70-'80, pun accentul pe munca tineretului, această muncă având ca scop constituirea societății și economiei multilateral dezvoltate. Avem de foarte multe ori utilizată o terminologie specială, compusă din cuvintele: „*brigăzi, normă, străduință, bucurie*” sau „*responsabilitate*”, vrând să se sublinieze probabil așa zisa mândrie, onoare pe care respectivii o au când practică această muncă, eforturile lor fiind răsplătite deoarece ei sunt totodată creatorii cât și beneficiarii bunurilor provenite din munca lor. Pe lângă *Cutezătorii*, ziare precum *Scânteia sau Munca de partid* promovează o gamă de articole în care se susține ideea că tineretul ar trebui să se simtă privilegiat deoarece prin muncă contribuie la integrarea lui în cadrul societății și la dezvoltarea poporului și a economiei, fiind văzuți egali cu adulții la capitolul drepturi și îndatoriri. Se observă că munca este văzută ca o unitate de măsură în societate, contând cantitatea efortului nu calitatea.⁹

Discursul lui Nicolae Ceaușescu s-a adaptat și el în funcție de aceste considerente fiind principalul promotor al muncii patriotice, *Eu rog primii secretari să mobilizeze toate forțele, tineretul, chiar și funcționarii și în zilele de sărbători și din*

⁹ *Ibidem*, p 234.

orașe, pentru a strânge la timp, și dacă se poate fără nicio pierdere sau în orice caz, cu pierderi minime, în întregime, grâul. Știți că anul trecut a trebuit să scoatem din fondul central o cantitate destul de mare de grâu. Vom aprecia munca fiecărui comitet județean și a fiecărei organizații de partid după felul cum vor acționa pentru a strânge la timp și în bune condiții în întregime toată recolta. Atât în investițiile industriale, cât și la cele din agricultură, trebuie să se apeleze în mai mare măsură la muncă voluntară, la folosirea tineretului, în general a oamenilor muncii și din agricultură și din industrie, a gospodinelor, în executarea la timp a investițiilor prevăzute în plan.¹⁰ Articolele în care era lăudați tinerii veneau la pachet cu lozinci precum: „În livadă, dragi copii/Strângeți prune brumării, coșuri pline/ Iară mâine veți avea magiun pe pâine” sau „Elevii de liceu au venit să ajute la strângerea recoltei în cea mai bună tradiție a muncii voluntar patriotice a tineretului nostru. 66.000 de mii de tineri dovedind entuziasm și pricepere...”¹¹

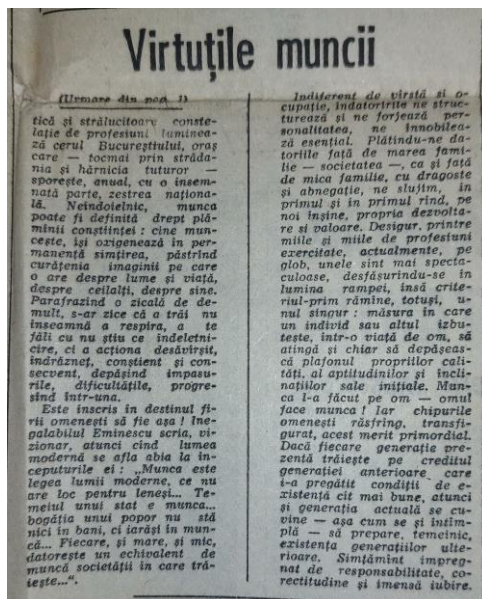

Fig. 10- *Scînteia*, anul LV, nr. 13 948, 16 ianuarie 1986

¹⁰<https://www.history.ro/sectiune/general/articol/ceausescu-a-descoperit-in-1971-solutia-progresului-munca-voluntara> *(accesat la 05.12.2020)

¹¹https://adevarul.ro/locale/alexandria/cum-pus-ceausescu-tara-intreaga-treaba-decretand-concept-paradoxal-munca-voluntara-obligatorie-sustragerea-pedepsea-excluderea-partid-1_55faa9e9f5eaafab2cb3eeb1/index.html (accesat la 05.12.2020)

Fig. 13- Scinteia, anul LVI, nr 13 724, 7 octombrie 1986

Analiza catitativă de presă

Analiza de presă s-a derulat pe 19 reviste „Cutezătorii” din anul 1973, însumând un total de 306 pagini, fiecare revistă având câte 16 file. În ordine crescătoare 6,25% reprezintă o pagină; 12,5%, 2 pagini; 18,75% 3 pagini; 25%, 4 pagini și 31,25%, 5 pagini. Conform graficului am împățit conținutul revistei pe următoarele subiecte :

Evenimente politice	Propagandă	Divertisment	Benzi desenate	Sport/ Olimpiade	Educație	Povești	Poezii	Scriitori de azi	Artă și teatru	Hobby
17 pagini	34 pagini	49 pagini	30 pagini	23 pagini	64 pagini	28 pagini	24 pagini	15 pagini	11 pagini	9 pagini
5,59%	11,18%	16,12%	9,87%	7,57%	21,06%	9,21%	7,89%	4,93%	3,62%	2,96%

Revista, edițiile de dinainte 1989, era destinată unui public cu vârste cuprinse între 11 și 16 ani. Temele majore după cum reiese din tabel reprezentau articolele de divertisment și educație. Un loc de vârf ocupa și secțiunea de propagandă, în acest segment al revistei elogiindu-se teme precum „munca patriotică”, rolul partidului în modelarea tânărului pionier sau rolul pionierului ca model pentru generațiile viitoare. La capitolul evenimente politice, procentul este foarte mic, deoarece în majoritate această rubrică ocupa în medie 1, 2 pagini conform tabelului excel. Sunt expuse evenimente precum vizitele lui Ceaușescu în Africa, sau vizitele primite de către dictator precum cea din partea oficialilor din RFG. Alte evenimente expuse sunt ziua dictatorului și a nevestei sale. De cele mai multe ori articolele sunt nesemnate.

În secțiunea divertisment, se găsesc bancuri, evenimente mondene la nivel local, rebusuri și ghicitori, uneori și articole dedicate olimpiadelor. Benzile desenate ocupă un loc de mijloc, am ales să scot în evidență această secțiune deoarece se diferențiază de divertismentul obișnuit. Multe benzi desenate au subiecte istorice, deseori politizate, deoarece protagoniștii povestirilor sunt de cele mai multe ori legați cumva de tema proletariatului, a luptei de clasă, a emancipării naționale sau a ilegaliștilor. Uneori mai apar și teme legate de 23 august 1944, grevele de la atelierele Grivița sau războiul daco-roman.

Segmentul de sport și olimpiade este în general ocupat de evenimente sportive naționale, însă există și momente când sunt expuse evenimente extreme, meciurile mari ale Europei, fie sportivi străini, precum din occident mai exact, Gerd Muller sau Franz Beckenbauer.

În partea de educație, cele mai multe articole constituie teme de fizică, geografie sau turism, secțiunea aceasta nefiind foarte politizată. Segmentele de creație, precum rubricile dedicate poeziei sau poveștilor au teme diverse, pe lângă odele partidului și conducătorului, își fac loc și tematici normale. Poveștile conțin foarte multe dialoguri, având și tematică comunistă, în special legate de ilegaliști sau 23 august. Aruncând o

privire și spre paginile dedicate scriitorilor, această zonă din revistă, pune publicul cititor la curent noutățile livrești, critica fiind realizată de către filologul Liviu Călin. Uneori apar și anumite scene din operele cărora li se face reclamă. Ultimele două rubrici asemeni precedentei, nu sunt foarte des întâlnite, arta și teatrul cuprinzând interviuri cu diferiți actori ai epocii sau desene ale pionierilor. Secțiunea hobby-uri, însumează diverse precum numismatica, mecanica, filatelia, cartofilia, cuprinzând uneori și planuri pentru a construi diverse mașinării în miniatură.

În ansamblu revista nu se prezintă ca un propagator major al idelilor partidului, ci mai de grabă ca un ghid de familiarizare al tinerei generații cu ideile perioadei, din perspectiva mai multor domenii, trebuind de asemenea să cunoască problematica timpurilor sale prin ochii PCR-ului. Comparativ cu revistele mai târzii, cele analizate aici, nu au un nivel la fel de mare de pagini acordat subiectului de propaganda sau eveniment politic, ceea ce denotă cel puțin pentru 1973, revista Cutezătorii se bucura de mai multă varietate, neurmărind musai să îndoctrineze cititorul sau să-l orbească cu realizări false. Aș putea spune că această publicație are ca țintă pe lângă rolul educativ, să-l țină pe cititor la curent, într-o continuă competiție cu ceilalți pionieri, îndepărtându-l de la a avea o gândire ostilă partidului, conservându-i totodată un spirit patriotic și voluntar.

Număr	Evenimente politice	Propagandă	Diversități	Bonzi desenate	Sport/Olimpade
Ianuarie					
2	0%	18.75%	25%	18.75%	6.25%
3	12.5%	12.5%	18.75%	12.5%	12.5%
4	0%	31.25%	12.5%	12.5%	0%
Februarie					
5	12.5%	12.5%	6.25%	12.5%	0%
6	0%	12.5%	25%	12.5%	6.25%
7	25%	12.5%	12.5%	12.5%	0%
8	0%	25%	6.25%	12.5%	18.75%
Martie					
9	0%	0%	12.5%	12.5%	6.25%
10	0%	0%	12.5%	12.5%	6.25%
11	6.25%	0%	12.5%	6.25%	12.5%
12	0.00%	6.25%	12.5%	12.5%	25%
Aprilie					
13	0%	6.25%	18.75%	6.25%	25%
14	6.25%	6.25%	18.75%	6.25%	6.25%
15	0%	6.25%	18.75%	6.25%	0%
16	0%	6.25%	25%	6.25%	6.25%
Mai					
17	6.25%	25%	18.75%	6.25%	0%
18	12.5%	12.5%	18.75%	6.25%	0%
19	25%	12.5%	12.5%	6.25%	6.25%
20	0%	6.25%	18.75%	6.25%	6.25%
Total	17 pagini	34 pagini	49 pagini	30 pagini	23 pagini
Procentaj	5.59%	11.18%	16.12%	9.87%	7.57%

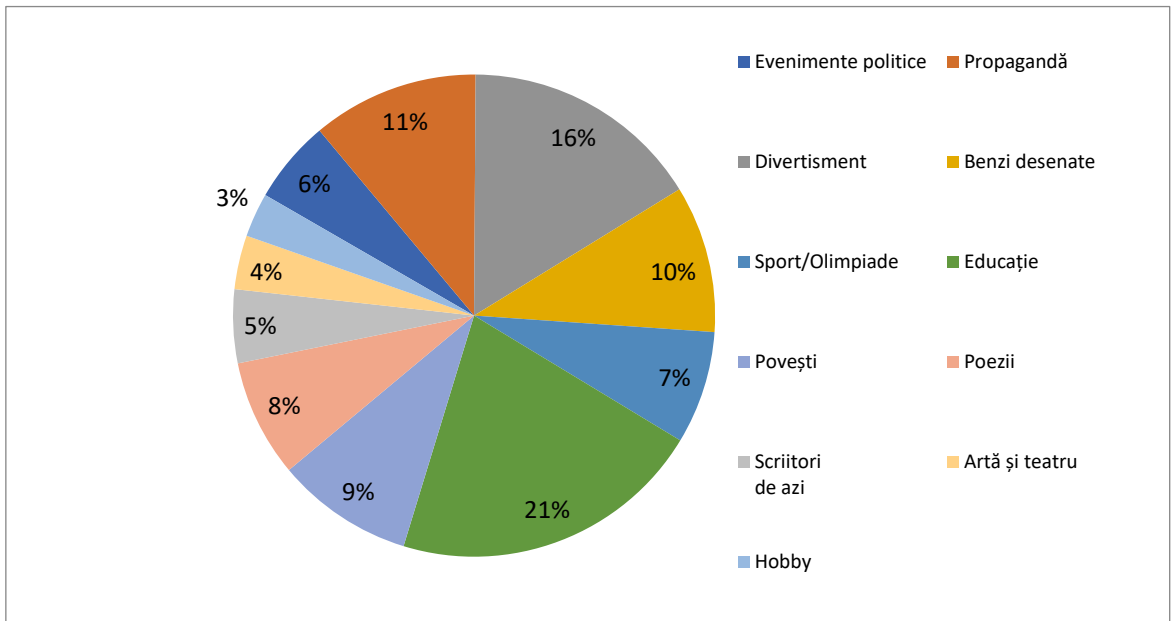

Educație	Povești	Poezii de la pionieri	Scriitori de azi
18.75%	12.5%	0%	0%
25%	6.25%	0%	0%
25%	6.25%	12.5%	0%
Februarie			
31.25%	6.25%	6.25%	12.5%
31.25%	6.25%	6.25%	0%
12.5%	6.25%	6.25%	12.5%
12.5%	12.5%	6.25%	6.25%
Martie			
25%	12.5%	12.5%	0%
12.5%	12.5%	12.5%	12.5%
12.5%	12.5%	12.5%	6.25%
12.5%	6.25%	12.5%	0.0%
Aprilie			
12.5%	6.25%	12.5%	12.5%
25%	12.5%	12.5%	0%
31.25%	12.5%	12.5%	0%
25%	6.25%	6.25%	12.5%
Mai			
25%	0%	0%	12.5%
25%	12.5%	0%	0%
12.5%	12.5%	6.25%	0%
25%	12.5%	12.5%	6.25%
64 pagini	28 pagini	24 pagini	15 pagini
21.06%	9.21%	7.89%	4.93%

Arta și teatru	Hobby
0%	0%
0%	0%
0%	0%
Februarie	
0%	0%
0%	0%
0%	0%
0%	0%
Martie	
18.75%	0%
18.75%	0%
12.5%	6.25%
6.25%	6.25%
Aprilie	
0%	0%
0%	0%
12.5%	6.25%
0%	6.25%
Mai	
0%	6.25%
0%	12.5%
0%	6.25%
0%	6.25%
11 pagini	9 pagini
3.62%	2.96%

Fig. 14-Analiza subiectelor articolelor din revista Cutezătorii in perioada ianuarie-mai 1973

Fig. 15-Procentul tematic al articolelor pentru aceiasi perioada

Concluzii

Folosită ca instrument de propagandă presa s-a dovedit a fi un bun partener al comunismului, după cum reiese și din acest articol, tematica muncii a fost foarte bine creionată de către redacțiile ziarelor, revistelor sau altor surse mass-media utilizate. Aceștia au ilustrat o față a muncii așa cum doreau ei să fie, nu cum era în realitate, cu scopul de a-i stimula pe omanii simplii să-și dedice munca diverselor țeluri pe care partidul și le-a propus să le ducă la capăt. Am încercat prin expunerea mai multor surse din perioada stalinistă în contrast cu cea național comunistă, să arăt modalitatea în care presa a manipulat tema muncii în funcție de cerințele liderului sau partidului. Diferența între cele două perioade se regăsește în discursul acestor articole utilizare, dorind să se tapeteze evoluția presei, care nuanța o muncă în folosul țării, în folosul oamenilor, cu exemple demne de urmat, ulterior ajungându-se la munca patriotică dedicată liderului, țării și partidului. Despre surse aceste fac parte din colecția mea, fiind utilizate câteva articole din ziarul Scânteia, reviste Cutezătorii și pagini din Almanahul gospodăriei meșteșugărești. Diversitatea surselor reprezintă elementul de noutate, aceste elemente fiind utilizate pentru a reda contrastul dintre cele două perioade mai sus amintite.

În final rolul presei cel puțin pentru partidele comuniste a fost acela de propagator fidel al ideilor comuniste, munca fiind una dintre acele subiecte idealizate până la utopie, dorind ca oamenii să purceadă spre aceste idealuri de neimaginat.

Bibliografie selectivă

Antonovici, Valeriu, „Munca patriotică: Control social și mobilizare în proiectul socialist” în *Represiune și control social în România comunistă, Anuarul ICCMMR*, vol. V-VI, Iași, 2011.

Anton, Mioara, „Cotidianul comunist în anchetele ziarului Scânteia. Lipsuri mărunte și fapte diverse”, în *Studii și materiale de istorie contemporană*, București, 2017, p. 130-143.

Kozolov, G.A, Perușin, S.P. *Mic dicționar economic*, București, 1959.

Ponomarev, B.H, *Dicționar politic*, București, 1958.

Șercan, Emilia, *Cultul Secretului, Mecanismele cenzurii în presa comunistă*, Iași, 2015.

Rezoluția Congresului PMR, broșură de propagandă Editura PMR, București 1948.

Amintiri din comunism. Ce este Stahanovismul, 14 noiembrie 2019
<https://amintiridincomunism.wordpress.com/2019/11/14/ce-este-stahanovismul/> accesat la 04.12.2020

Betea, Liviu, *Ceaușescu a descoperit.....*, accesat la 05.12.2020
<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/ceausescu-a-descoperit-in-1971-solutia-progresului-munca-voluntara>

Bouleanu, Elisabeth, *Cum a pus Ceaușescu o țară întreagă la treabă decretând un concept paradoxal: munca voluntară obligatorie. Sustragerea se pedepsea cu excluderea din partid*, 18 septembrie 2015, accesat la 05.12.2020

https://adevarul.ro/locale/alexandria/cum-pus-ceausescu-tara-intreaga-treaba-decretand-concept-paradoxal-munca-voluntara-obligatorie-sustragerea-pedepsea-excluderea-partid-1_55faa9e9f5eaafab2cb3eeb1/index.html

i

¹ Mulțumesc dl. Profesor Sebastian Ștefănuță pentru ajutorul dat la corectură (profesor în cadrul Liceului Tehnologic „Constantin Cantacuzino”- Băicoi, Județul Prahova).